

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 11P/40/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121204071
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Pribulová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2021:2121204071.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Zuzanou Pribulovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: X. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O., Z., v konaní zastúpená procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Z., J. X., dieťa rodičov - matka: U. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z., a otec: neuvedený, o návrhu starej matky: L. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Na hlinách XXXX/XX, Z., na zverenie jej maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Maloletá X. sa z v e r u j e do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný rozvoj maloletého dieťaťa a je oprávnená zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

II. Matka je p o v i n n á platiť na maloletú X. výživné vo výške 100,- eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 09.07.2021 bol tunajšiemu súdu doručený návrh starej matky na zverenie jej maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, pričom matke by bola uložená povinnosť platiť na maloletú výživné v sume 100,- eur mesačne.

2. Návrh stará matka odôvodnila tým, že jej dcéra má 2 deti - X. (otec neznámy) a V. B., nar. XX.XX.XXXX (otec P. B., nar. XX.XX.XXXX). Dcéra opustila deti a jej terajšie bydlisko je neznáme. Keď bývala doma, o deti sa nestarala, finančne ich nezabezpečovala. 5 rokov sa o deti stará výhradne stará matka aj finančne. Chodí s nimi na výlety, učí sa s nimi do školy, nahrádza im matku. Dcéra stále sľubovala, že sa zmení, ale situácia sa zhoršila, začala sa stretávať z ľuďmi, čo užívajú psychotropné a omamné látky a sama už dlhšiu dobu užíva psychotropnú látku metamfetín, čo sa ukázalo na jej správaní voči nej aj dcéram. Navrhla jej lekára a protidrogové liečenie, ale zásadne všetko odmieta. O maloletú sa stará od narodenia. Vnučka ju považuje za svoju druhú mamu. Chce sa o ňu starať aj v budúcnosti. Je dôchodkyňa, jej zdravotný stav je dobrý, netrpí žiadnym závažným onemocnením, ktoré by jej v starostlivosti mohlo brániť a je plne spôsobilá na právne úkony. Býva s maloletou v X-izbovom byte. Vnučka V. býva už u svojho otca. Stará matka k návrhu priložila rodný list maloletej.

3. Matka maloletej sa k návrhu sa nevyjadřila.

4. Procesný opatrovník uviedol, že odporúča návrhu starej matky v celom rozsahu vyhovieť, maloletú zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a matku zaviazat' platiť výživné primerané jej

zárobkovým možnostiam a schopnostiam a k potrebám maloletej, ktoré výživné bude matka platiť na účet príslušného úradu práce.

5. Súd vykonal dokazovanie rodným listom maloletej, výsledkami el. lustrácie účastníkov v Registri obyvateľov a v Sociálnej poisťovni, odpoveďou spoločnosti U. v.o.s. zo dňa 27.07.2021, lekárskou správou zo dňa 30.07.2021, odpoveďou spoločnosti F. F. s.r.o. zo dňa 02.08.2021, potvrdením o príjme č.l. 31, odpoveďou spoločnosti T. F. s.r.o. zo dňa 04.08.2021, odpoveďou C.. s.r.o. zo dňa 10.08.2021, odpoveďou spoločnosti F. SK s.r.o. zo dňa 02.08.2021, výsledkami el. lustrácie starej matky v Registri priestupkov, Odpisom registra trestov, rozsudkom OS Trnava č.k. 37P/29/2017-22 zo dňa 29.01.2018, návrhom v konaní sp.zn. 27P/46/2021, správou z prešetrovaných pomerov zo dňa 20.09.2021, ako aj výsluchom starej matky, keď pojednával v neprítomnosti matky (ktorá mala predvolanie doručené na č.l. 48 a 56, svoju neprítomnosť neospravedlnila, o odročenie pojednávania nežiadala), pričom z vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav:

6. Z výsluchu starej matky vyplýva, že maloletá býva od svojho narodenia u starej matky aj so svojou matkou, avšak asi 5 rokov matka často odchádzala z domu, užíva návykové omamné látky, pričom počas neprítomnosti matky sa o maloletú starala stará matka. Matka v júni XXXX opustila domácnosť a už sa nevrátila. Od odchodu matky z domácnosti starostlivosť o maloletú zabezpečuje stará matka, pričom procesný opatrovník prešetril pomery v jej domácnosti a nezistil žiadne nedostatky. Procesný opatrovník zároveň vykonal pohovor s maloletou, ktorá uviedla, že u babičky jej je dobre, chce u nej zostať. Z Registra priestupkov a z Odpisu z registra trestov vyplýva, že stará matka je bezúhonná. Podľa lekárskej správy zo dňa 30.07.2021 je stará matka zdravotne spôsobilá zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa. Stará matka poberá starobný a vdovský dôchodok vo výške 524,- eur. Žije v byte, ktorý je v jej vlastníctve, pričom v domácnosti s ňou v súčasnosti žije iba maloletá. Náklady na bývanie sú 250,- eur mesačne. Maloletá Viktória navštevuje 6. ročník základnej školy, obedy ani krúžky nenavštevuje, jej zdravotný stav je dobrý.

7. Podľa § 44 ods. 1 až 4 zákona č. 36/2005 Z.z. Zákon o rodine (ďalej len „ZR“), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba naväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. (1) Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím. (2) Náhradnou starostlivosťou je a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“), b) pestúnska starostlivosť a c) ústavná starostlivosť. (3) Súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa. (4)

8. Podľa § 45 ods. 1 ZR, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

9. Podľa § 45 ods. 2 ZR, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

10. Podľa § 45 ods. 3 ZR, v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

11. Podľa § 45 ods. 4 ZR, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

12. Podľa § 45 ods. 7 ZR, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

13. Podľa § 45 ods. 8 ZR, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

14. Podľa § 54 ods. 1 ZR, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

15. Podľa § 81 ods. 1 ZR, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

16. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 a 5 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. (1) Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. (2) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. (4) Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. (5)

17. Podľa § 76 ods. 1 ZR, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

18. V konaní mal súd za preukázané, že rodičia maloletej nemôžu zabezpečiť starostlivosť o maloletú, pretože otec v rodnom liste maloletej nie je uvedený a matka opustila v júni 2021 domácnosť starej matky a nachádza sa na neznámom mieste, pričom starostlivosť o maloletú zabezpečuje stará matka. Keďže náhradná osobná starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou, súd dospel k záveru, že v najlepšom záujme maloletej bude jej zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, v domácnosti ktorej maloletá žije od narodenia. Stará matka spĺňa všetky požiadavky kladené na osobu, ktorej môže byť maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti v zmysle § 45 ods. 1 ZR, keďže má trvalý pobyt na území SR, je plne spôsobilá na právne úkony, je bezúhonná a zdravotne

spôsobilá, pričom zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa, keď medzi starou matkou a maloletou je vyvinutý silný citový vzťah. Z uvedených dôvodov súd preto vyhodnotil zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky ako v celom rozsahu súladné so záujmom maloletej. Z uvedeného dôvodu súd vo výroku I. rozsudku zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, ktorá bude povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú v rovnakom rozsahu, ako by ju vykonávali rodičia, a súčasne je oprávnená zastupovať maloletú a spravovať jej majetok v bežných veciach.

19. Pokiaľ ide o výšku výživného na maloletú, pri jej určení nebolo možné vychádzať zo skutočnosti, že matka v súčasnosti nie je zamestnaná. Z odpovede spoločnosti syncreon Slovakia s.r.o. zo dňa 02.08.2021 súd zistil, že pracovný pomer s matkou trval od 19.08.2019 do 05.10.2021 a bol ukončený okamžitým skončením pracovného pomeru z dôvodu neospravedlnenej absencie, pričom v prípade zotrvania v pracovnom pomere by bola hrubá mzda matky vo výške 1.010,- eur mesačne, čo predstavuje čistú mzdu vo výške cca 858,- eur mesačne. Z odpovede spoločnosti T. s.r.o. zo dňa 04.08.2021 súd zistil, že pracovný pomer s matkou trval od 10.09.2018 do 17.10.2018 a bol ukončený v rámci skúšobnej doby zo strany zamestnávateľa z dôvodu neosvedčenia sa matky, pričom v prípade zotrvania v pracovnom pomere by bola čistá mzda matky vo výške 812,- eur mesačne. Tým, že matka svojim správaním (neospravedlnenou absenciou / neuspokojivým pracovným výkonom) zapríčinila skončenie pracovných pomerov z iniciatívy zamestnávateľa, na takéto jej správanie súd s poukazom na ustanovenie § 75 ods. 1 ZR nahliada ako na vzdanie sa zárobku bez dôležitého dôvodu. Súd preto dospel k záveru, že ak by matka nezavinila skončenie pracovných pomerov, bolo by v jej schopnostiach a možnostiach dosahovať čistú mesačnú mzdu vo výške 858,- eur / 812,- eur a je potrebné z nej vychádzať.

20. Z uvedeného potencionálneho čistého príjmu matky by bola matka schopná plniť vyživovaciu povinnosť na obe maloleté deti v rozmedzí od 20 do 30% z čistého príjmu, čo predstavuje v súdnej praxi ustálený rozsah vyživovacej povinnosti z príjmu povinného rodiča na všetky jeho vyživovacie povinnosti. Uvedené rozmedzie premenené na eurá predstavuje pri čistom príjme 858,- eur rozmedzie od cca 172,- eur do cca 257,- eur mesačne a pri čistom príjme 812,- eur rozmedzie od cca 162,- eur do cca 244,- eur mesačne. Súd potom určil výživné na maloletú X. v sume 100,- eur mesačne, keď bolo potrebné ponechať ešte priestor pre určenie výživného na maloletú V. (ktorá sa nachádza v starostlivosti otca a o ktorej zmene zverenia prebieha konanie) a zároveň bolo potrebné vzhľadom na vek maloletých detí ponechať priestor na zvýšenie výživného v budúcnosti. Výšku výživného uloženého matke v sume 100,- eur na maloletú X. považuje súd s prihliadnutím na schopnosti a možnosti matky (v zmysle § 75 ods. 1 ZR), na odôvodnené potreby a vek maloletej, ako aj na ďalšiu vyživovaciu povinnosť matky, za primerané.

21. Súd zároveň uvádza, že pokiaľ ide o výšku výživného, cieľom § 62 ods. 5 ZR je zdôrazniť mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v dostatočnej miere na potreby dieťaťa. To znamená, že rodič je povinný korigovať svoje potreby tak, aby mohol zabezpečiť svojmu dieťaťu, ku ktorému má zákonnú vyživovaciu povinnosť, výživné v čo najväčšom rozsahu. Povinnosťou matky ako rodiča je starať sa o výživu oboch svojich maloletých detí a vynaložiť všetko úsilie, aby dosahovala príjem, z ktorých ich výživu zabezpečí, a to tým viac, že je zrejme, že je v možnostiach a schopnostiach matky zabezpečiť riadnu výživu oboch jeho detí.

22. S poukazom na všetko vyššie uvedené súd vo výroku II. rozsudku uložil matke maloletej v súlade s § 81 ods. 1 ZR povinnosť platiť na maloletú Viktóriu výživné vo výške 100,- eur mesačne so splatnosťou do 15. dňa v mesiaci, a to s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. Stanovené výživné je matka povinná v zmysle § 45 ods. 8 ZR uhrádzať príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

23. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

24. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd v zmysle § 52 CMP, keď vo výroku III. rozsudku rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pretože v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1 CSP, § 59 ods. 1 CMP), avšak odvolanie podané zo strany starej matky a procesného opatrovníka by nebolo právne účinné, pretože títo sa práva podať odvolanie výslovne vzdali do zápisnice na súde po vyhlásení rozhodnutia

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní to, čo mu ukladá vykonateľné súdne rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku v prípade výživného alebo návrhom na súdny výkon rozhodnutia v prípade styku.